

Suomen köyhyyden vastaisen verkoston hallitusohjelmataavoitteet 2023-2026

Heikoimmassa asemassa olevien toimeentulo ja palvelut turvattava!

Kriisit jatkuvat kahden pandemiavuoden jälkeen Venäjän hyökkäyssodalla ja sen aiheuttamalla elinkustannusten jyrkällä nousulla. Elämme myös keskellä ilmastokriisiä. Kaikkien kriisien vaikutukset osuvat kipeimmin pienituloisiin, haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin. Uuden hallituksen tärkein tehtävä on pienituloisten ja köyhien ihmisten toimeentulon ja hyvinvoinnin edellytysten parantaminen.

Hallitukselta tarvitaan sekä nopeita että pitkäjänteisiä toimia köyhyyden vähentämiseksi ja ihmisarvoisen elämän edellytysten turvaamiseksi kaikille.

Marinin hallituksen tekemä toimintasuunnitelma köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi on otettava osaksi hallitusohjelmaa. Sen tavoitteet tulee muuttaa konkreettisiksi päätöksiksi ja toimiksi, joiden toteutumista on seurattava.

Perusturvaa tulee korottaa

Suomen perusturvan taso on liian alhainen ja tämä rikkoo kansainvälisiä sopimuksia, joihin Suomi on sitoutunut. Näin totesi Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitea helmikuussa 2023.

Syyperusteista perusturvaa sairauden, kuntoutumisen, vanhemmuuden ja työttömyyden ajalta tulee korottaa. Perusturvaetuksien tulee riittää kohtuulliseen vähimmäiskulutukseen ilman, että on pakko turvautua toimeentulotukeen.

Etuuksien tulee nousta inflaation ja todellisten elinkustannusten mukaisesti. Viimesijaista toimeentulotukea ei saa missään tilanteessa leikata. Sosiaaliturvajärjestelmää pitää selkeyttää.

Perustulosta tehtävä aiempaa laajempi kokeilu

Perustulosta on järjestettävä aiempaa laajempi kokeilu päätöksenteon pohjaksi. Mukana on oltava riittävä määrä erilaisista taustoista olevia ihmisiä vaikutusarvioinnin tekemiseksi.

Lapsilisää on korotettava ja lapsiperheiden palveluita parannettava

Lapsiperheköyhyyden poistamiseksi on nostettava lapsilisää sitomalla se indeksiin sekä korottamalla yksinhuoltaja- ja monilapsisten perheiden lapsilisää. Lapsilisää tai eri etuuksien lapsikorotuksia ei saa missään tilanteessa leikata.

Toimeentulotuessa lapsilisää ei tule laskea tuloksi. Lisäksi on etsittävä ratkaisuja lasten vuoroasumisen kysymyksiin esimerkiksi ottamalla käyttöön lapsilisään sidottava vuoroasumislisä.

Köyhyyden vaikutuksia ja sen siirtymistä sukupolvelta toiselle tulee estää ja lieventää. Varhaiskasvatus-, koulutus-, sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus ja laatu on turvattava. Lapsiperheiden kotipalvelua on vahvistettava. Perheiden pitää saada tarvitsemansa tuki matalalla kynnyksellä.

Panostuksia työttömyyden vähentämiseksi ja työkyvyn edistämiseksi on lisättävä

Työttömyyden vähentämiseen on panostettava edelleen. Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin vaikutuksia on seurattava ja palveluiden riittävästä resurssista on huolehdittava. Työttömien terveyden ja työkyvyn edistäminen on otettava keskeiseksi tavoitteeksi.

Työttömien lakisääteinen oikeus maksuttomaan terveystarkastukseen tulee turvata hyvinvointialueilla. Havaittuihin terveysongelmiin on saatava jatkohoito, jotta työllistyminen tulee mahdolliseksi. Osatyökykyisten työllistymismahdollisuuksia tulee parantaa, sillä työllä on osallisuutta lisäävä vaikutus. Maahanmuuttajien työllistymistä on edistettävä ja rakenteelliseen rasismiin ja syrjimiseen on puututtava.

Työttömien köyhyyttä tulee vähentää korottamalla työttömyysturvan suojaosaa sekä kuntouttavan työtoiminnan kulukorvausta. Etuuksissa tulee huomioida inflaatio ja elinkustannusten nousu.

Aidosti vaikuttavia toimia pienituloisten eläkeläisten tilanteen parantamiseksi

Pienituloisten eläkeläisten tilanteen parantamiseksi on haettava aidosti vaikuttavia toimia. Eläkeläisten toimeentuloon vaikuttavat merkittävästi myös palvelut, niiden saatavuus ja saavutettavuus sekä hinta. Eläkkeensaajien asumistuki on säilytettävä.

Yleistä asumistukea ei saa leikata

Asumisen hinta on monille pienituloisille kohtuuton. Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentaminen tulee turvata. Yleistä asumistukea ei saa leikata. Asunnottomuuden määrätietoista vähentämistä tulee jatkaa.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitus turvattava

Valtiohallan tulee turvata hyvinvointialueiden rahoitus niin sosiaali- kuin terveyspalveluihin. Hyvinvointialueilla tulee huomioida hoitovelan lisäksi sosiaalipalveluihin kertynyt palveluvelka.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden maksuttomuutta laajennettava

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain uudistamista pitää jatkaa. Palveluiden maksuttomuutta tulee laajentaa: ainakin terveyskeskuslääkärikäyntien pitää olla maksuttomia.

Köyhyyshuollot hyvinvointialueille

Hyvinvointialueiden tulee asettaa köyhyyden vähentämisen tavoitteet, määrittää toimet niiden saavuttamiseksi ja seurantatavat työn etenemisen seuraamiseksi. Köyhyyden vähentämisestä tulee raportoida osana hyvinvointikertomusta. Tätä työtä varten tulee perustaa köyhyyshuolto, jossa on paitsi luottamushenkilöitä ja virkamiehiä, myös köyhyyttä kokevia kuntalaisia ja järjestöjen edustajia.

Henkilökohtainen asiointi turvattava julkisissa palveluissa

Digipalveluita kehitetään nopeasti. Osa ihmisistä ei pysty niitä käyttämään esimerkiksi taloudellisista tai terveydellisistä syistä tai osaamisen puutteiden vuoksi. He ovat vaarassa jäädä ilman tarvitsemiaan palveluita ja etuuksia. Viranomaisten tulee noudattaa lakisääteistä neuvontavelvollisuuttaan, jotta kaikkien oikeudet etuuksiin ja palveluihin toteutuvat. Aina on taattava mahdollisuus henkilökohtaiseen asiointiin.